

Jože Plečnik (1872–1957) je eden najpomembnejših arhitektov 20. stoletja. Leta 2021 je bil njegov način urbanega oblikovanja mesta Ljubljane, v katerem daje prednost merilu človeka, prepoznan za pomembno dediščino vsega človeštva in je bil, vključno z njegovimi mojstroviniami **Tromostovjem, Narodno in univerzitetno knjižnico, Tržnico, cerkvama sv. Frančiška in sv. Mihaela ter ureditvami nabrežij, vpisan na UNESCOV seznam svetovne dediščine.**

Poleg najbolj znanih del v Ljubljani, Pragi in na Dunaju je ustvarjal tudi po drugih krajih Slovenije. Mnoga od njegovih del so v zgodovinskih mestih: Radovljici, Kamniku, Kranju, Škofji Loki, na Jesenicah, v Celju, Ribnici, Novem mestu, Šentjurju, pa tudi v drugih krajih, omenimo le edinstveno cerkev Gospodovega vnebohoda v Bogojini, znano po združitvi moderne arhitekture in lokalnega rokodelstva.

Posebnost njegove arhitekture je, da je znal združevati klasične oblike (stebre, monumentalnost, simetrijo) z ljudskimi motivi. Uporabljal je predvsem **naravne materiale iz lokalnega okolja** – opeko, les, kamen, umetni kamen in keramiko.

Uvajal je ponovno uporabo gradiv ali obrtnih izdelkov. Upošteval je kontekst prostora, v katerega je posegal. Tako je njegovo simbolno bogato delo postalo domače in blizu ljudem. Plečnik je znal iz vsakdanjih materialov ustvariti arhitekturo, ki ni bila le uporabna, ampak ima tudi **duhovno in kulturno vrednost**. Zato ga danes imenujemo kar **“arhitekt duhovnosti”**.

Kolesarska pot PLEČNIKOVA GORENJSKA

Mojster Plečnik je največja dela ustvaril v Ljubljani in so danes vpisana na UNESCOV seznam svetovne dediščine. Velik del njegove zapuščine pa je ostal na Gorenjskem.

Tridnevna kolesarska pot vas vodi po poti Plečnikovih del v zgodovinskih mestih na Gorenjskem, v Kamnik, Kranj, Tržič, na Jesenice in v Radovljico, pa vse do Škofje Loke, variantno pa lahko pot pričnete v Ljubljani, kjer spoznate Plečnikovo Ljubljano.

Delavnica risanja na sveče, Hiše Stele, Kamnik RISANJE PLEČNIKOVIH MOTIVOV NA SVEČE

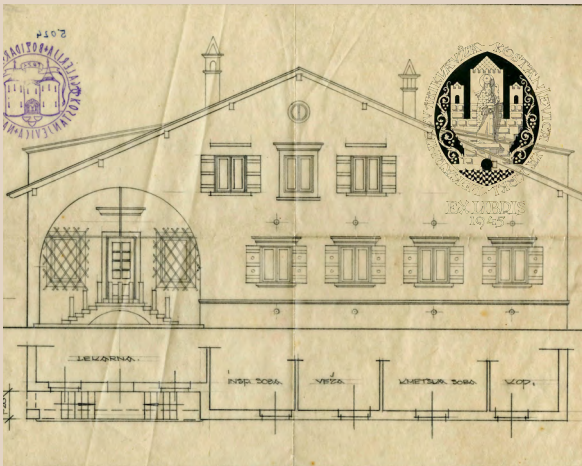
Mojster Jože Plečnik je s svojo ustvarjalnostjo pustil pečat tudi na področju oblikovanja. Na delavnici bodo udeleženci spoznali okrasne motive, katerih navdih je bila mojstru največkrat narava in simboli, ter jih prenesli na sveče.

Ob ustvarjanju boste odkrivali bogastvo izraza Plečnikovega okrasja ter razvijali občutek za natančnost, opazovanje detajlov in svoje likovno izražanje.

PO PLEČNIKOVIM POTIM

Četrto stoletje trajajoče dopisovanje Jožeta Plečnika in kostanjeviške farmacevtke Emilije Fon, zbrano v knjigi Prijateljstvo je najvišja oblika ljubezni, razkriva njun odnos in arhitektov literarni dar. Na tematski poti po Kostanjevici na Krki boste skozi pisma, Plečnikove načrte za Kostanjevico in lokalne zgodbe spoznali njuno globoko vez. Pot vas bo vodila mimo ministerialnega dvorca, stare lekarne, vse do TIC-a, kjer si boste ogledali film o tem posebnem prijateljstvu.

Delavnica Šole prenove za otroke UČIMO SE OD MOJSTRA PLEČNIKA

Mojster Jože Plečnik je znan po svojem izrazitem čutu za lokalno tradicijo in uporabi naravnih gradiv, ki jih je v svoje delo vključeval v tesni povezanosti z lokalnim okoljem ter občutkom za estetiko in funkcionalnost.

Na delavnicah bodo otroci gradili, sestavljali in oblikovali iz kamna, opeke in lesa – tako, kot je to počel mojster Plečnik – ter na zabaven način preizkusili svojo ustvarjalnost.

Lončarska delavnica, Rokodelski center Ribnica IZDELAJMO KROŽNIK

Glina kot osnovni naravni material je bilo gradivo, ki ga je mojster Plečnik pogosto uporabljal, kot opeko v gradnji in za okrasne lončene predmete. Različne izdelke iz gline, krožnike, majolke, posode je Plečnik uporabljal za okrasje v svoji arhitekturi.

Na lončarski delavnici boste spoznali glino, postopek obdelave in oblikovanja ter ustvarili svoj krožnik, ki bo lahko le okras, lahko pa bo namenjen uporabi.

PLEČNIKOVA IZBRANA DELA v zgodovinskih mestih

Celje, prenova Slovenskega ljudskega gledališča

Pri temeljiti prenovi stavbe, zlasti severne in vzhodne fasade, katere avtor je Franc Korent, so uporabili idejne skice arhitekta Plečnika in vključili valjasti stolp srednjeveškega obzidja.

Črnomelj, načrti za cerkvi v Dragatušu in Preloki, kelih in lestenci v Preloki
Edino, kar je bilo uresničeno, so lestenci in klopi v cerkvi sv. Trojice na Preloki. Vanje je Plečnik kot vselej vtikal številna simbolna sporočila.

Jesenice, vrata na cerkvi sv. Lenarta

Cerkev svetega Lenarta, zgrajena leta 1523 in večkrat prenovljena, ima poleg bogatih baročnih štukatur tudi cerkvena vrata z evangelisti in apostoli Franceta Kralja, po Plečnikovih načrtih.

Kostanjevica na Krki, urbanistični načrti, lekarniška oprema, nagrobnik družine Fon

Z mestom ga povezuje dolgoletno prijateljstvo z ugledno farmacevtko Emilijo Fon. Zasnoval je opremo za lekarno in nagrobnik družine Fon, za mesto pa urbanistični načrt .

Metlika, kelih in načrti za javne stavbe

Skupaj z učenko arhitektko Gizelo Šuklje je zasnoval načrte za devet novih javnih zgradb. Župnija Metlika pa hrani repliko keliha, z nepričakovanim okrasjem staroavstrijskih srebrnikov s podobo Franca Jožefa.

Novo mesto (Velika Bučna vas), spomenik NOB

Spomenik, v podobi stebra z napisi in girlando ter stilizirano žaro na vrhu, je posvečen 48 padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja iz Velike Bučne vasi in okolice.

Novo mesto, spomenik obešenim partizanom na Seidlovi cesti

Avtorica spomenika je Plečnikova učenka Špelka Valentinčič Jurkovič; na spomeniku je ohranjen del železne ograje, prizorišča maščevanja nad partizani.

Radovljica (Begunje na Gorenjskem), paviljon Brezjanka

Brezjanka je lahkoten, odprt razgledni paviljon, ki ga je Plečnik postavil v sklopu grajskega parka Katzenstein in je prvotno stal ob brezovem drevoredu, po katerem je dobil ime.

Radovljica (Brezje na Gorenjskem), **prenova trga pred romarskim središčem**
Trg pred osrednjim slovenskim romarskim svetiščem je zasnovan svečano in primerno za romarske množice. Poudarja zavezanost sakralni in nacionalni simboliki. V muzeju jaslic si lahko ogledate Plečnikove lesene jaslice.

Šentjur, **prenova Ipavčeve hiše**
Plečnik je sodeloval pri temeljiti prenovi rojstne hiše skladateljev Ipavcev in predlagal postavitev vodnjaka in arkad na vrtu, ki danes nosi ime po njem.

Tržič, **oprema v cerkvi sv. Katarine v Lomu pod Storžičem**
Mojster Plečnik je izdelal načrte za vrata tabernaklja in pokrov krstnega kamna.

Kamnik, **krstilnica v cerkvi Marijinega brezmadežnega spočetja**
Preureditev krstilnice pod korom. Pri prenovi sta sodelovali dve njegovi učenki, Erna Tomšič in Majda Neřima.

Kamnik, **oprema knjiřnice Frančiřkanskega samostana**
V knjiřnici iz leta 1627, ki se ponaša z bogato zbirko veĉ kot deset tisoĉ del, tudi dragocenih inkunabul, je zasnoval naĉrte za ureditev prostora in opreme.

Kamnik, **most ĉez Nevljico**
Most z elegantno ograjo in betonskimi svetilniki, okrařenimi s stiliziranimi antiĉnimi vazami je po Pleĉnikovĩ zamisli detaljno naĉrtoval njegov uĉenec in asistent Anton Bitenc.

Kamnik, **nagrobniki na pokopaliřĉu řale**
Na starem pokopaliřĉu je veĉ druřinskih nagrobnikov, ki jih je oblikoval Pleĉnik in so kakovostna arhitekturna in kiparska dela. Poiřĉite nagrobnike druřin Potoĉnik, Terpinc, Frolich, Wiertelcling, Von Franch in řubelj.

Kamnik, **řelezniřka postaja Kamnik-Mesto**
Stavba je plod sodelovanja med arhitektoma Pleĉnikom in njegovim uĉencem Vinkom Glanzem. Pleĉnik je prispeval predlog zunanjega ovoja stavbe ter klopi.

Kamnik, **oprema in oblikovanje sveĉ za sveĉarno Stele**
Hiřa Stele je zgodba o dolgi druřinski sveĉarski in mediĉarski tradiciji, pa tudi zgodba o tesnem prijateljstvu med gospodarjem Jankom Steletom in arhitektom. Zasnoval je opremo

druřinske sobe s svojim prepoznavnim peĉatom ter zasnovo za edinstvene Pleĉnikove sveĉe, ki jih edini na svetu ponujajo ravno v Hiři Stele. Mořne so tudi delavnice poslikave Pleĉnikovih sveĉ.

Kamnik (Zgornje Stranje), **prenova cerkve sv. Benedikta**
Prenovo cerkve sta zasnovala skupaj z njegovo uĉenko, arhitektko Majdo Neřima in priĉa tudi o mojstrstvu lokalnih rokodelcev, ki so sodelovali v prenovi.

Kamnik (Mekinje), **pokopaliřĉe**
Na pokopaliřĉu je Pleĉnik zasnoval nagrobnik druřine Golob.

Kamnik (Nevlje), **krstilnica v cerkvi sv. Jurija**
Preureditev stranskega Marijinega oltarja v krstilnico je ena od prvih Pleĉnikovih zasnov tovrstnih del.

Kamnik (Kamniřka Bistrica), **lovska koĉa kralja Aleksandra**
Leta 1934 je bila zgrajena lovska koĉa po naroĉilu kraljevskega dvora Jugoslavije. Stoji v idiliĉni dolini Kamniřke Bistrice pod Kamniřko-Savinjskimi Alpami.

Kranj, **Beřkova hiřa**
Zgrajena je po skupnem naĉrtu z arhitektom Nikolajem Beřkom. Zunanost vile je prepoznavna po izraziti kamniti rustiki v pritliĉju, posest pa obdaja Pleĉnikova znaĉilna, skrbno oblikovana kamnita ograja z vazami.

Kranj, **prenova proĉelja Preřernovega gledaliřĉa**
Prenova je zaradi vojne ostala nedokonĉana. Usmerjena je bila v oblikovanje fasade in poudarjenega vhodnega portala, ki je obogaten z okrasnimi elementi, ki jih je naĉrtovala Pleĉnikova uĉenka Vladimira Bratuř.

Begunje na Gorenjskem, **paviljon Jožamurka** (1937-1938)

Razgledni paviljon Jožamurka je bil zasnovan kot kapela in murka – manjša počitniška hišica. Stebri so iz opeke in neobdelanega kamna, tlak iz prod. Plečnik ga je namenil molitvi in meditaciji.

Kamnik, **kapela božjega groba v cerkvi sv. Jakoba** (1956)

Kapela Božjega groba v cerkvi sv. Jakoba (frančiřkanski samostan) je ena Pleĉnikovih najlepřih stvaritev. Kapelo je mojstrsko preoblikoval in vanjo vtkal bogato simboliko, ki spregovori skozi tabernakelj, strop s kovinskimi luĉmi, kljukami na vratih in drugimi podrobnostmi.

Celje, **Ljudska posojilnica** (1928-1930)

Vogalnost stavbe je poudarjena s stebriřĉnimi balkoni, ki se navpiĉno vzpenjajo do strehe. Fasada je obogatena z detaili, kot je vertikalni zakljuĉek z razpelom Kriřanega in antiĉne glave kiparja Boža Pengova. Pri naĉrtu je sodeloval tudi Vinko Lenarĉiĉ, uĉenec Jořeta Pleĉnika.

Kamnik, **proĉelje hiře na Maistrovi 2** (1954)

Ureditev proĉelja hiře na Maistrovi 2 je del Pleĉnikove zamisli o celoviti ureditvi kamniřkega Glavnega trga, ki ga je dokonĉal njegov uĉenec in asistent Anton Bitenc. Prepoznavna fasada proĉelja hiře je obdelana v tehniki sgraffito.

Kranj, **arkade in vodnjak ob cerkvi Matere bořje rořenvenske** (1953-1954)

Vhod v kranjsko mestno jedro ob rořenvenski cerkvi je Pleĉnik poudaril z dvojnimi arkadami iz lehnjaka ob řirokem stopniřĉu z vodnjakom. Vodnjak z bronastim petelinom na vrhu simbolizira budnost in naznanja prihod novih ĉasov, voda, ki se pretaka v kamnite posode, pa je simbol oĉiřĉenja in obnove.

Ribnica, **zvonik cerkve sv. řtefana** (1956)

Obnova mogoĉne neoromanske cerkve sv. řtefana je najbolj prepoznavna po dveh zvonikih ter dvanajstih stebrih zakljuĉkih, ki simbolno ponazarjajo dvanajst apostolov kot nosilcev templja. Gre za eno izmed Pleĉnikovih zadnjih veĉjih del pred smrtjo; po njegovih naĉrtih je cerkev dokonĉala njegova uĉenka Erna Tomřiĉ.

řkofja Loka, **krstilnica in oprema cerkve sv. Jakoba** (1951-1960)

Skupaj z uĉencem Antonom Bitencem je za poznogotsko cerkev zasnoval krstilnico, kristalne lestence, kriř in preoblikoval prezbitterij ter cerkev tako obogatil s svojim prepoznavnim slogom.